

Sivistysvaliokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntö 24.6.2024.

Asia:

U 31/2024 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi harjoittelijoiden työehtojen parantamisesta ja täytöntöönpanemisesta sekä harjoitteluksi naamioitujen varsinaisten työsuhteiden torjumisesta (harjoitteludirektiivi)

E 38/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: neuvoston suositus harjoittelun vahvistetuista laatupuitteista

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiaan liittyen ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

OSKU kannattaa komission ehdotuksia direktiiviksi ja sitä täydentäväksi suositukseksi.

Nykytilanteessa koulutussopimuksella suoritettava työpaikalla oppiminen on palkatonta, kun taas oppisopimuskoulutuksesta maksetaan korvausta opiskelijalle. Opiskelija ei ole kuitenkaan oppisopimuskoulutuksen aikana oikeutettu opintotukeen, joka heikentää mahdollisuuksia oman talouden hallintaan ja asettaa oppisopimuskoulutuksessa opiskelevat eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin ammatillista tutkintoa suorittaviin. OSKU onkin yhdessä muiden toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa edistänyt opintotukioikeutta tulorajoihin perustuen myös oppisopimuksella opiskeleville.

Koulutussopimusten osalta tulee välttää koulutussopimusten epätarkoituksenmukaisia perättäisyyksiä, jotka vääjäämättä heikentävät opiskelijan asemaa. Sen takia OSKU kannattaa ehdotusta harjoitteludirektiiviksi (COM(2024) 132 final). OSKU katsoo, että harjoitteludirektiiviä tulee soveltaa Suomessa laajasti. Väärinkäytösten kohdalta erityistä huomiota tulisi kiinnittää alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin, joiden kynnystä ilmoittaa väärinkäytöksistä tulisi systemaattisesti madaltaa.

OSKUn toteuttaman AMIS-tutkimuksen (2022) mukaan työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen osallistuneista n. 16 % koki työtehtävät osaamiseensa nähden liian haastavaksi samalla, kun vain 76 % koki työssäoppimisen lisänneen heidän osaamistaan. Muutos jälkimmäisen kysymyksen kohdalla edelliseen AMIS-tutkimukseen (2018) on merkittävä – laskua työssäoppimisen osaamistaan lisänneeksi kokeneiden osuudessa on yli 10 prosenttiyksikköä. Harjoitteluiden laadussa on siis kehitettävää runsaasti myös ammatillisen koulutuksen työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta.

Suosituksen perusmuistion (E 38/2024 vp) osalta OSKU suhtautuu kriittisesti siihen, ettei suositusta sovellettaisi säänneltyyn tai pätevyyden tuottavaan koulutukseen, sillä mikäli suositusta sovellettaisiin myös oppisopimuskoulutuksiin, koskisi Suomen kriittinen kanta myös

oppisopimuksella suoritettavaa pätevöittävää ja säänneltyä koulutusta. Tämä tarkoittaa ammatillisen koulutuksen osalta erityisesti lähihoitajaksi pätevöittävää sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa sekä logistiikka-alan koulutuksia.

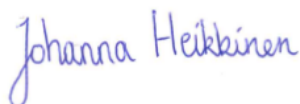
OSKU katsoo, että oppisopimuksen osalta tulisi soveltaa esityksen COM(2024) 133 final mukaisia harjoittelun vahvistettuja laatupuitteita. Saman sääntelyn noudattaminen selkiyttäisi sääntelyä ja lisäisi yhdenvertaisuutta oppisopimuksella opiskelevien ja koulutussopimuksen kautta harjoittelua suorittavien välillä. OSKU katsoo myös, että 20.3.2024 annettu neuvoston ehdotus on neuvoston toivoma enemmän suojaa tarjoava viitekehys Suomen kontekstissa.

Kokonaisuudessaan Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry pitää komission ehdotuksia direktiiviksi ja sitä täydentäviksi suosituksiksi kannatettavina. Suosituksen osalta emme yhdy perusmuistiossa ilmaistuihin kantoihin, joiden mukaan Suomi suhtautuisi kriittisesti suosituksen soveltamiseen säännellyn ja pätevyyden tuottavan koulutuksen osalta. Katsomme tämän kannan olevan ristiriidassa tavoitteiden kanssa ja asettaisi opiskelijat keskeisellä tavalla eriarvoiseen asemaan harjoittelusuhteissa riippuen opiskelijan opintoalasta.

OSKU toivoo, että harjoitteluiden vahvistettuja laatupuitteita koskevan suosituksen käyttöönotossa huomioidaan komission tahtotila opiskelijoiden kannalta suotuisimmasta ja enemmän suojaa tarjoavasta vaihtoehdosta. Samaa periaatetta tulisi OSKU:n näkemyksen mukaan noudattaa kaikessa – etenkin kansallisessa – lainsäädännössä.

Helsingissä 4.9.2024

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Johanna Heikkinen
puheenjohtaja

Jere Liitiäinen
pääsihteeri

Lisätietoja:

- Edunvalvonnan asiantuntija Onni Härkönen, onni.harkonen@osku.fi, 0447050474